

REŽIM UPORABE GOZDNIH CEST

G020510 Zelenica, dolžina 4.585 m
G023160 Jezerca – Kališče; dolžina 3.533 m
G021921 Završnica – Valvazor A; dolžina 2.365 m
G021922 Završnica – Valvazor B; dolžina 2.230 m
G022250 Bidgovec; dolžina 3.851 m
G023570 Valvazor – Ravni; dolžina 1.571 m
G023830 Bidgovec – Zabreška planina; dolžina 1.383 m
G022090 Valvazor – Polevc; dolžina 6.298 m
G022092 Ajdna; dolžina 1.255 m

1. Zakonska podlaga

Režim uporabe gozdnih cest ureja **Zakon o gozdovih** (Ur. l. RS št. 30/93 in nasl., v nadaljevanju: ZG) in **Pravilnik o gozdnih prometnicah** (Ur. l. RS št. 4/09, v nadaljevanju: Pravilnik) ter **Gozdno gospodarski načrt GE Žirovnica 2019-2028** (v nadaljevanju: GGN). Po ZG režim uporabe določi ZGS v sodelovanju z lastniki gozdov in ga označi v sodelovanju z lokalno skupnostjo z opozorilnimi tablamami oziroma drugimi znaki.

Ostali pravni akti, ki zadevajo gozdne prometnice, so **Zakon o ohranjanju narave** (Ur. l. RS št. 4/16) in **Pravilnik o prometni signalizaciji in opremi na javnih cestah** (Ur. l. RS št. 46/00).

2. Opis stanja in rešitve

Gozdne ceste (v nadaljevanju GC) so, na podlagi ZG, gozdne prometnice, ki so namenjene predvsem gospodarjenju z gozdom ter so sestavni del gozda ali drugega zemljišča, čez katero potekajo, in so javnega značaja.

GC za katere Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled (Zavod) določa režim uporabe se nahajajo v Občini Žirovnica, v gozdno gospodarski enoti Žirovnica. Dolžina GC, ki jih režim uporabe zadeva je 27 km. Vse predmetne GC imajo izhodišče v dolini Završnice, so neposredni priključek, nadaljevanje občinske ceste v dolini Završnica. Vse obravnavane GC se tudi »slepo« zaključijo v območjih gorskih gozdov in se nadaljujejo z gozdnimi vlakami, dokler terenske razmere še omogočajo traktorsko spravilo lesa.

Predmetne GC so strme, ozke, prečkajo plazovita območja, značaj in količina padavin sta izrazito alpska. Vožnja po teh GC je zahtevna, za srečevanje vozil je potrebno izogibališče, ki jih je malo, preglednost je slaba. Vožnja je izključno na lastno odgovornost.

Strme terenske razmere le malo kje omogočajo parkiranja izven izogibališč, skladišč, priključkov vlak...

Poleg osnovne funkcije GC, omogočanja gospodarjenja z gozdovi, GC omogočajo dostop do kmetijskih zemljišč, rovtov, planin (8 planin), oskrbo planinskih domov in koč, omogočajo upravljanje z vodnimi viri, sanacijo plazov, izvajanje lova in omogočajo splošno javno rabo (planinstvo, rekreacija, nabiranje plodov...).

Predmetne GC omogočajo gospodarjenje v 3.000 ha večinoma (90%) zasebnih gozdovih, ki ležijo na strmih pobočjih Karavank, pod Stolom, grebenom Belščice in doline Završnice. Ekološka vloga teh gozdov je na prvi stopnji poudarjenosti kar na 55,3 % površine (priloga). Posebno ranljiva so

območja vodnih virov in habitatov. Tako tudi GGN, poglavje 6.3.3., določa ukrep omejitev prometa za izboljšanje razmer prosto živečih živali. Na območju, ki jih »odpirajo« predmetne GC so tudi najvišje varovana območja Nature 2000, Ekološko pomembna območja (EPO), naravne vrednote nacionalnega in lokalnega pomena.

Trend povečevanja javnega prometa na predmetnih GC se v zadnjem desetletju, in še posebno v zadnjih dveh letih, stopnjuje. Gre za povečan dnevni promet vozil, ki ni povezna z gospodarjenjem z gozdom, ki ni bil upoštevan pri gradnji GC in posledice, poškodbe, niso upoštevane v letnem programu vzdrževanja. Gre torej za prekomerno uporabo GC, ki je posledica množice motoriziranih obiskovalcev, ki obiskujejo vse bolj komercialno usmerjene planinske domove, je posledica organiziranih voženj terenskih in drugih vozil, je posledica obiskovalcev, ki se z vozili pripeljejo do skrajnih točk gozdnih prometnic.

Stanje te povečane in prekomerne raba GC pomeni:

- bistveno povečanje stroškov tekočega in periodičnega vzdrževanja GC,
- poslabšanje voznih in varnostnih razmer,
- problematika parkiranja in vožnje izven GC,
- poslabšanje pogojev in motenje gospodarjenja z gozdovi in planinami,
- ogrožanje, onesnaževanje vodnih virov,
- vznemirjanje, ogrožanje habitatov ...

Prekomerna obremenitev je sicer sezonskega značaja in je največja v poletnih mesecih (maj, junij, julij, avgust, september in oktober).

Sredstva za vzdrževanje predmetnih GC, ki so sistemsko zagotovljena preko pristojbin lastnikov gozdov in proračuna RS, ob tako povečani, prekomerni rabi, že dolga leta ne zadoščajo več. Da je bila(je) zagotovljena prevoznost predmetnih gozdnih cest, je morala Občina Žirovnica v zadnjih 10 letih k tem »sistemskim sredstvom« dodati iz svojega proračuna kar 2 kratnik. Konkretno, v zadnjih 10 letih je od pristojbin in proračuna RS Občina Žirovnica prejela 90.363 EUR, iz svojega občinskega proračuna pa je k temu dodala 196.515 EUR (priloga). Torej je Občina Žirovnica pokrila prekomerno rabo v višini 196.515 EUR. Še več, poleg navedenih občinskih sredstev je občina vsakoletno dodatno financirala tudi asfaltiranje najbolj kritičnih odsekov gozdnih cest (strme, eroziji najbolj podvržene klance), ki so vsakoletno zahtevali znatna sredstva tekočega vzdrževanja.

Ker se opisane razmere zaostrejujejo smo se skupaj Občina Žirovnica in Zavod odločili, da je potrebno pristopiti k urejanju teh razmer. Občina Žirovnica je oblikovala posebno delovno skupino, s strani Zavoda je sodeloval vodja KE Jesenice, ki je poglobljeno in celostno analizirala prostorske vsebine celotne doline Završnice. Rezultat je poročilo, ki nosi naslov Omejitev prometa v Završnici. V njem je vključena tudi analiza obremenitve GC, problematika parkiranja ob njih, predlagane so rešitve.

Skupaj z Občino smo se tako odločili, da spremenimo režim na predmetnih GC tako, da se raba teh cest omeji. Omejitev upošteva sezonski značaj prekomerne rabe (maj, junij, julij, avgust, september in oktobra), ne velja v nočnem času, od 22 do 4 ure zjutraj in se sproti prilagaja zasedenosti parkirnih mest, ki jih skupaj določita ZGS in Občina.

Za GC, ki so predmet tega režima, sta v dolini Završnice dve vstopni točki, proti Valvazorjevemu domu in proti Zelenici. Na začetku G021921 Završnica – Valvazor in G020510 Zelenica, se postavi ustrezna prometna signalizacija in zapornici.

Za izvajanje prometnega režima in parkiranja na dovoljenih parkirnih mestih ob GC, uporabniki GC plačajo odškodnino. Izjeme so uporabniki, ki gospodarijo z gozdovi, lastniki nepremičnin in pristojne službe, ter ostali upravičenci navedeni v nadaljevanju.

Zbrana sredstva, se po odbitku stroškov izvajanja režima, uporabijo za odpravo posledic prekomerne uporabe predmetnih gozdnih cest in urejanje parkirnih mest.

Omejitev prometa zahteva tudi reševanje parkiranja v dolini. V ta namen je Občina Žirovnica uredila večje parkirišče pri Ježi v Završnici kjer je dovolj parkirnih mest za osebna vozila, avtobuse in avtodome.

Lastniki gozdov, kakor tudi širša javnost, so bili z režimom GC seznanjeni v okviru javnega postopka sprejemanja Odloka o ureditvi in varnosti cestnega prometa v naseljih Občine Žirovnica.

Zavod in Občina Žirovnica skleneta Dogovor o izvajanju režima uporabe, določanju in uporabi odškodnine za prekomerno uporabo gozdnih cest na območju Občine Žirovnica.

3. Cilj in namen

Osnovni cilj določitve režima uporabe GC je zagotoviti, omogočiti nemoteno gospodarjenje z gozdom, preprečiti negativne vplive na območju gozdov s poudarjenimi ekološkimi funkcijami, zagotoviti varno uporabo GC in njihovo racionalno vzdrževanje ter zagotoviti prilagojeno javno uporabo.

Namen določitve režima uporabe GC je:

- omejiti prekomerno uporabo gozdnih cest za vožnjo z vozili, ki niso povezana z gospodarjenjem z gozdovi in ki zaradi svoje številčnosti povzročajo poškodbe na gozdnih cestah in enormno povečujejo stroške vzdrževanja,
- preprečiti prekomerno obremenitev obcestnega prostora z mirujočim prometom – parkiranimi vozili, ki posledično ovirajo varnost prometa in lastnikom ovirajo normalno gospodarjenje z gozdom,
- določiti in zagotoviti neovirano delo lastnikom gozdov, kmetijskih zemljišč, javnim službam, intervencijam in upravljanje ter oskrbo drugih nepremičnin,
- usmeritev obiskovalcev na skupne prevoze (organiziranje javnega prevoza), druge oblike gibanja (kolo, peš...)
- preprečevanje nelegalnih voženj in uprabe gozdnih prometnic (organizirane vožnje, terenski motorji,...), tudi izven gozdne ceste (v smislu nedovoljenih voženj z vozili v naravnem okolju).

4. Režim uporabe GC

Zavod za gozdove Slovenije za navedene GC določa naslednji režim uporabe:

- vožnja z motornimi vozili je dovoljena le omejenemu številu vozil, glede na določena prosta parkirna mesta. Ko so ta parkirna mesta zasedena se javni promet na tej cesti ustavi.
- določijo in označijo se parkirna mesta in sicer je njihova kapaciteta na območju Valvazorjevega doma okoli 140 ter na območju Zelenice 100,
- parkiranje izven parkirnih mest ni dovoljeno,
- za parkiranje ob GC in izvajanje režima, uporabniki plačajo odškodnino, ki se plača ob parkirišču Završnica pred zapornicama,
- omejitev in plačilo uporabe GC je časovno omejena in sicer velja od 1.maja do konec oktobra, dnevna omejitev velja med 4. in 22.uro,
- omejitev uporabe GC, plačilo odškodnine in omejitev parkiranje le na določenih parkirnih mestih ne velja za:
 - lastnike nepremičnin,
 - lastnike, najemnike ter oskrbovanje planinskih objektov,
 - izvajalce del v gozdovih in odvoz lesa,
 - pristojne javne, intervencijske in nadzorne službe,
 - druge upravičence, ki izkažejo upravičen interes.

Za izvajanje navedenega režima se postavi samodvižni zapornici z vgrajenim sistemom, ki omogočata uporabo GC v skladu z gornjim režimom. Locirani sta na začetku G021921 Završnica – Valvazor in G020510 Zelenica.

Poleg zapornic se postavi standardno obvestilno tablo, ki označuje gozdno cesto: »Gozdna cesta-uporaba na lastno odgovornost« in dopolnilno tablo, ki obvešča uporabnike o posebnem režimu uporabe: »uporaba v skladu z režimom Zavoda za gozdove Slovenije in odlokom Občine Žirovnica (U.I.RS št.35/2022 in 81/2022)«

5. Izvajane in nadzor

Postavitev in vzdrževanje ustrezne prometne signalizacije ter izvajanje navedenega režima prevzame Občina Žirovnica, kar se Zavod in Občina Žirovnica dogovorita v posebnem Dogovoru.

Višino odškodnine za parkiranje ob GC in izvajanje režima določita soglasno Občina Žirovnica in Zavod.

Nadzor nad izvajanjem predmetnega režima uporabe na GC opravlja policija, gozdarska inšpekcija in Zavod, parkiranje nadzira občinsko redarstvo, nadzor pa lahko vršijo tudi drugi nadzorni organi, ki imajo za to potrebno pooblastilo.

V primeru spremembe režima GC ali njegove ukinitve, se spremenijo, oziroma prenehajo veljati tudi določila režima v Dogovoru in občinskih predpisih.

Režim je dne 28.09. 2022 obravnaval Strokovni svet OE Bled.
